

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
(070) 3738667

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

ons kenmerk

datum

Consultatie wijzigingswet WION ECDF/U201601145

29 augustus 2016

Geachte heer Kamp,

Op 8 juli 2016 publiceerde u een wijziging van de Wet Informatie-Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION). De WION is ontwikkeld om het aantal incidenten als gevolg van graafschade te voorkomen. Dit brengt immers veiligheidsproblemen en maatschappelijke kosten met zich mee. Wij staan achter de doelstellingen van de WION, maar vinden het ongewenst dat de huisaansluitingen van rioleringen hier onderdeel van uitmaken. Een soortgelijke reactie ontvangt u van Stichting RIONED en het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen, die onze zienswijze op deze wetswijziging delen.

De ligging van huisaansluitingen van rioleringen is veelal niet bekend op het niveau van nauwkeurigheid waar de WION nu om vraagt. Om aan de voorgestelde wettelijke verplichting te voldoen moeten gemeenten een grote inspanning leveren. De kosten voor het digitaal in kaart brengen van huisaansluitingen zijn door gemeenten geraamd op een bedrag dat kan oplopen tot 1 miljard euro. Deze kosten zijn disproportioneel; ze wegen niet op tegen de zeer beperkte baten van vermeden graafschade. Hiervan heeft het Economisch Instituut voor het Midden en kleinbedrijf (EIM) in zijn nulmeting in 2007 vastgesteld dat het aantal schades hieraan minder dan één per jaar per gemeente betreft. Schades die bovendien in de regel eenvoudig en snel te repareren zijn en geen leveringsonderbreking betekenen. Immers, het riool ontvangt in plaats van dat het levert.

Bij de instelling van de WION in 2008 hebben wij dit bezwaar reeds naar voren gebracht. Naar aanleiding van onze brief aan de Eerste Kamer (30 januari 2008) heeft de Minister dit bezwaar erkend en vervolgens voor alle huisaansluitingen een vrijstelling van de WION bewerkstelligd. Ook in de begeleidende brief bij de aanbidding van de evaluatie van de WION zegde de Minister toe dat ten aanzien van huisaansluitingen goed op proportionaliteit zou worden gelet. Daarnaast zou in samenspraak met gemeenten worden onderzocht of bij nieuwbouw huisaansluitgegevens digitaal kunnen worden verwerkt en wat de kosten daarvan zijn; deze dienen niet hoger te zijn dan de verwachten baten. Een nieuwe vrijstelling voor alle huisaansluitingen van alle nutsvoorzieningen is wat ons betreft niet aan de orde. Zo is voor gas evident dat de huisaansluitingen hiervan zo snel mogelijk digitaal in beeld moeten zijn. We hebben het dus uitsluitend over huisaansluitingen van de riolering.

Opnieuw pleiten wij er voor de verplichting tot het digitaal in kaart brengen van alle huisaansluitingen van de riolering ongedaan te maken en te schrappen uit de voorgestelde wijziging van de WION. Mogelijk ook worden in de toekomst nieuwe technieken ontwikkeld waarmee de ligging van huisaansluitingen van riolering kan worden achterhaald zonder te hoeven graven. Deze technieken zijn er nu echter nog niet. Wél vinden wij het redelijk om vanaf nu bij alle renovaties en nieuwbouw de liggingsgegevens van deze huisaansluitingen digitaal vast te leggen, zodat op termijn een steeds vollediger digitale vastlegging en uitwisselbaarheid bij graafmeldingen ontstaat.

Wij lichten deze brief met bijlage graag toe in een nader gesprek en helpen u graag met de verdere ontwikkeling van voorstellen die passen in ons beider doelstelling om veiligheidsproblemen en maatschappelijke kosten te voorkomen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a horizontal stroke and a small upward flick.

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Chronologische toelichting op de gemeentelijke argumenten voor het schrappen van de digitale registratie van alle huisaansluitingen van de riolering.

2007: nulmeting

Het EIM heeft in opdracht van het ministerie van EZ in oktober 2007 het Rapport Nulmeting Grondroerdersregeling opgesteld.

In dit rapport (tabel 7 op pag. 34) staat dat er landelijk ongeveer 1000 keer per jaar sprake is van graafschade aan riolering. Een kwart hiervan betreft de huisaansluiting ervan. Dat is minder dan één schade per gemeente per jaar.

De directe herstelkosten van een schade zijn in het algemeen minder dan € 800,-- per schade, gezien over de jaren 2013-2015 (bron: Kadaster: KLIC-kwartaalrapportage Q1 2016, par. 4.2 op pag. 9). Voor de huisaansluitingen riolering komt dat neer op nog geen € 2 ton per jaar.

Het bedrag anderzijds voor het in kaart brengen kan voor gemeenten oplopen tot € 1 miljard, zo is door gemeenten in 2008 berekend. Hierin waren de kolkaansluitingen nog niet eens meegerekend (zie nb-1 hieronder).

2007: brief minister van Economische Zaken

Ook in 2007 zegde de minister van EZ toe (brief van 16 juli 2007 aan GPKL, kenmerk ET/CSI/7082837) dat extra overleg met gemeenten voor het vervolgtraject een aandachtspunt zal zijn, en dat in het afgelopen WION-traject op momenten extra overleg mogelijk op zijn plaats was geweest, en dat wederzijdse communicatie van groot belang is voor het welslagen.

2013: evaluatie

Onderzoeksbureau Kwink heeft in februari 2013 het rapport Evaluatie WION geleverd.

Kwink constateert (pag. 75) voor alle netten dat “uit de schaderapportages van de netbeheerders niet is te achterhalen hoeveel schades betrekking hebben op een huisaansluiting”. Dat gold dus mede voor de huisaansluitingen van de riolering.

Kwink heeft vervolgens wél via KLO van 11 grote netbeheerders in de sectoren energie, gas, telecom en (drink-)water gegevens over schades gekregen, waaruit bleek dat gemiddeld 48% van hun schades huisaansluitingen betreft (rapport pag. 76).

Hier zat geen rioolbeheerder bij en evenmin ging het over riolering, maar in de MvT bij de WION-wijziging (pag. 2) wordt dit percentage impliciet en niet onderbouwd mee op riolering betrokken, daarmee bovenstaande EIM-rapport negerend.

Kwink deed in zijn rapport aan het ministerie de aanbeveling (pag. 82) op lange termijn meer complete ligginginformatie over de huisaansluitingen van de riolering te verkrijgen, en de overgangstermijn via een MKBA te bepalen.

De minister van EZ zegde in zijn begeleidende brief bij de aanbidding van het Kwink-rapport aan de Eerste Kamer (d.d. 8 mei 2013, kenmerk DGETM-TM / 13037215) ten aanzien van huisaansluitingen toe dat er goed op proportionaliteit tussen kosten en baten zal worden gelet (pag. 1). Voorts (pag. 6) dat in samenspraak met gemeenten zal worden onderzocht of bij nieuwbouw huisaansluitgegevens digitaal kunnen worden verwerkt en wat de kosten daarvan zijn. Het standpunt van de minister is dat deze niet hoger dienen te zijn dan de te verwachten baten.

2016: RIONED-/GPKL-onderzoek

In de preconsultatie hadden Stichting RIONED en GPKL op 8 april 2016 een overleg met het ministerie van EZ, wat leidde tot een onderzoeksvraag vanuit EZ aan GPKL en RIONED:

Op welke termijn kunnen gemeenten, zonder disproportionele kosten maar wel op redelijke termijn, hun huisaansluitingen digitaliseren en aanbieden in het KLIC-WIN systeem? Deelvragen: 1) Welk deel van de huisaansluitingen kan op korte termijn gedigitaliseerd worden (bv. wat op papier beschikbaar is) 2) Welk deel heeft langer nodig? 3) Welke mogelijkheden zijn er om voor de delen onder punt 2 het proces van digitalisering te versnellen en welke eventuele knelpunten spelen hierbij?

Op de uitvraag hebben 20 gemeenten gereageerd. Hieruit komt het volgende beeld naar voren:

- Grote diversiteit zien in de mate waarin huisaansluitingen van de riolering zijn gedigitaliseerd.
- Gemeenten zien geen maatschappelijke urgentie tot het digitaliseren van huisaansluitingen, zeker als de ligging door graven achterhaald moet worden.
- Er zijn zo goed als geen graafschades.
- De kosten van het digitaliseren wegen niet op tegen het vermijden van amper voorkomende graafschades.
- Er dient zich vooralsnog geen nieuwe techniek aan waarmee de ligging goedkoper resp. eenvoudiger te achterhalen is.

Dit heeft GPKL bij brief van 28 juni 2016 gerapporteerd aan het ministerie, t.a.v. dhr Van Kesteren, inclusief de ontvangen gemeentelijke reacties zelf.

Wij constateren dat van dit onderzoek niets is terug te vinden in de voorliggende MvT bij de WION-wijziging. Stichting RIONED en GPKL mochten evenmin daaraan voorafgaand een reactie ontvangen; het overleg is abrupt eenzijdig gestopt.

Dit wringt met de eerdere toezegging van de minister in 2007 aangaande extra overleg met gemeenten, en de toezegging in 2013 dat de kosten niet hoger mogen zijn dan de baten.

De MvT laat in zijn bedrijfseffectentoets (pag. 9, 5^e alinea) de kosten voor het digitaliseren van de huisaansluitingen van de riolering zelfs onvermeld. Een MKBA, zoals door Kwink in zijn evaluatierapport aanbevolen, ontbreekt eveneens.

Nb / wetstechnische opmerkingen

1. Verzoek om expliciet te vermelden dat onder aansluitleidingen kolkaansluitingen mede begrepen dienen te worden (zoals thans reeds impliciet van toepassing).
Kolkaansluitingen voeren het hemelwater uit de openbare ruimte af; denk aan de putjes/kolken langs de weg.
Er zijn in Nederland ongeveer 6,5 miljoen kolkaansluitingen. Van kolkaansluitingen is nog veel minder dan van huisaansluitingen bekend hoe ze ondergronds liggen en lopen (GPKL-/RIONED-brief d.d. 3 juni 2008 aan het ministerie van EZ, kenmerk 08-214-ALG).
2. In de WION-wijziging, art. 45 ontbreekt een lid 4 voor de in de MvT voorgestelde overgangstermijn voor de digitalisering van de huisaansluitingen van de riolering, waardoor de in de MvT beschreven overgangstermijn van 10 i.p.v. 5 jaar zelfs nog niet in het conceptwetsvoorstel is opgenomen..
3. In hetzelfde artikel staat voor de overgangstermijnen in lid 2 een andere termijn dan in de MvT: 2 i.p.v. 1 jaar. Welke termijn is voor gas bedoeld?